

blev debatteret her mellem fru Margrete Auken og hr. Keld Albrechtsen og ministeren, om gen-teknologi og de konsekvenser, de kan have specielt i det her tilfælde for oprindelig folk. Det mener jeg man bør tage med i betragtningen, når man skal revidere strategien.

Ikke mindst også en tak til sidst til Inuit Circumpolar Conference, den arktiske organisation, som sammen med Grønlands hjemmestyre har arbejdet med de her spørgsmål i FN, og hvor Assissi i høj grad har været spydspids i det internationale arbejde. Også de danske NGO'er, som har været med i arbejdet – det netværk, man har lavet omkring tiåret for oprindelige folk – fortjener en tak.

Det var som forventet en stille, en god og en positiv debat. Jeg håber, at de ord, der er blevet sagt i dag, og at det forslag til vedtagelse, vi stemmer om om lidt, vil sprede sig som ringe i vandet over for Europa, over for Norden, over for resten af verden, og for ikke at sige til det amerikanske kontinent. USA har sandelig også et stort ansvar for de her spørgsmål.

Men mange tak for opbakningen bag vedtagelsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 88 af Hans-Pavia Rosing (S), Ellen Kristensen (V), Per Stig Møller (KF), Margrete Auken (SF), Peter Skaarup (DF), Ebbe Kalnæs (CD), Inger Marie Bruun-Vierø (RV), Keld Albrechtsen (EL), Jann Sjursen (KRF) og Tom Behnke (FRI) (se foran) vedtoges enstemmigt med 106 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.49

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Forespørgsel nr. F 46:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om, hvordan hensynet til den fundamentale menneskeret religionsfrihed indgår i dansk udenrigspolitik, og i forlængelse heraf hvordan religionsfrihedens menneskeret inddrages i det danske udviklingsbistandssamarbejde med de såkaldte programsamarbejdslande – hvilke politiske initiativer har regeringen taget, og hvilke politiske initiativer agter regeringen at iværksætte for at forbedre forholdene i de stater, hvor religionsfriheden ikke respekteres i overensstemmelse med gældende folkeret?« Af Flemming Kofod-Svendsen (KRF), Ole M. Nielsen (KRF), Jann Sjursen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 16/3 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/3 2000).

Begrundelse

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Samtidig med, at der i en lang række udviklingslande, postkoloniale stater og tidligere kommunistiske lande finder en positiv udvikling sted i retning af øget demokratisering, fattigdomsbekæmpelse og hensyntagen til menneskerettighederne, spores der en uheldig modsatrettet udvikling. En radikalisering af nationalistiske og religiøse synspunkter i f.eks. Indien og Indonesien kendetegner en udvikling, hvor der skabes samfundsmæssige kløfter i det enkelte land med forværrede forhold for nationale og religiøse mindretal til følge.

Religionsfriheden ser ud til at være kommet under pres adskillige steder. I flere postsovjetske stater, især de sydlige, har der på trods af en positiv og stærk udvikling efter 1991 fundet lovmæssige stramninger, uretmæssig myndighedsudøvelse og regulære forfølgelser sted over for protestantiske, kristne og muslimske grupperinger.

I Kina er forholdene for religiøse mindretal også yderst problematiske. En lang række frivillige og statslige internationale menneskeret-tighedsorganisationer beretter om en udbredt forfølgelse af både kristne, buddhister og muslimer. I Nigeria har flere delstater ønsket at indføre muslimsk sharialovgivning uden hensyntagen til store kristne mindretal. Jeg kunne nævne flere andre eksempler.

Når Kristeligt Folkeparti har rejst denne forespørgselsdebat, så er det, for at vi kan overveje og vurdere, om den indsats, Danmark yder for at fremme religionsfriheden, gøres godt nok. Hvilke handlingsmuligheder og strategier kan og vil vi benytte for at beskytte menneskers religionsfrihed? I USA har man f.eks. gennem vedtagelsen af Religious Freedom Act forpligtet sig til at understøtte religionsfriheden. Også i Norge har man arbejdet meget målrettet bl.a. gennem udarbejdelsen af og opfølgningen på Osloerklæringen vedtaget efter Oslokonferencen om tros- og livssynsfrihed i 1998.

Danmark nyder stor international goodwill på baggrund af vores humanitære bistand og vores vægtning af menneskerettighederne. Men spørgsmålet er: Kan vi gøre det, vi gør, endnu bedre? Jeg tror, at vi har mulighed for yderligere at kæmpe for de mennesker, der er forfulgt på grund af tros- og livssyn. Dem kan vi yde en endnu bedre indsats. Det er baggrunden for, at denne debat er rejst, som jeg tror er overordentlig væsentlig ud fra en menneskerettigheds-vinkel og en religionsfrihedssynsvinkel.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Lad mig allerførst sige tak til forespørgeren hr. Kofod-Svendsen for at have rejst denne forespørgsel om et emne, som måske nok er underbelyst i debatten om menneskerettigheder. Religionsfrihed, som jo altså også omfatter retten til ikke at dyrke nogen religion og retten til at skifte religion, er en af de ældste og historisk mest kontroversielle menneskerettigheder. Der har været ført mange krige i religionens navn, og det sker desværre stadig. Netop derfor er religionsfriheden fortsat af ganske særlig betydning.

Religionsfriheden er beskyttet af de grundlæggende, globale redskaber til beskyttelse af menneskerettighederne, først og fremmest FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne og FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder.

I 1981 udbyggede og præciserede FN religionsfriheden med vedtagelse af en erklæring om afskaffelse af alle former for intolerance og forskelsbehandling på grundlag af religion eller tro. I Europa nyder religionsfriheden beskyttelse først og fremmest i den europæiske menneskerettighedskonvention. Der har været

ført en række sager om religionsfriheden for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol både mod de oprindelige medlemslande og de nye medlemslande fra Central- og Østeuropa. Europarådet har endvidere vedtaget en række anbefalinger om religionsfrihed i et demokratisk samfund.

EU's udvidelsesproces har haft afgørende betydning for demokratisering og gennemførelse af de demokratiske værdier og normer i kandidatlandene i kraft af de kriterier, der er opstillet i forbindelse med optagelsen i EU. Det politiske Københavnkriterium fastlagt på Det Europæiske Råd i København i juni 1993 indebærer, at kandidatlandene skal have: »opnået institutionel stabilitet, som garanterer demokrati, retsstatsforhold, menneskerettigheder samt respekt for og beskyttelse af mindretal«. Heri ligger også et krav om religionsfrihed.

Det er en betingelse for indledning af optagelsesforhandlinger, at kandidatlandene opfylder det politiske kriterium. Alle de central- og østeuropæiske kandidatlande samt Malta og Cypern opfylder nu det politiske kriterium.

OSCE er også et vigtigt forum for arbejdet med at sikre religionsfriheden i vor del af verden. Helsingforslutakten indeholdt en kort omtale af religionsfriheden. De kommunistiske regimers religionsfjendtlige holdning medførte dog, at der først kunne opnås enighed om mere konkrete bestemmelser efter Berlinmurens fald, herunder bl.a. i Københavndokumentet fra 1990.

Disse bestemmelser gjorde op med østlandenes restriktioner mod religionsudøvelse og religiøse mindretal, som havde fået et særligt prægnant udtryk i den diskriminerende behandling af de sovjetiske jøder.

Siden 1990 har opgaven drejet sig om at sikre gennemførelsen af de bestemmelser, jeg omtalte. Dette spørgsmål har stået centralt i EU's indlæg på de årlige møder om gennemførelsen af OSCE-forpligtelserne, og de har været drøftet på særlige seminarer. I de seneste år har drøftelserne været præget af de udfordringer, som fremvæksten af nye religionssamfund frembyder både i Vesteuropa og især i Østeuropa og SNG-landene.

Den formelle etablering og fastslåen af den folkeretlige beskyttelse af religionsfriheden er ikke nok. Der må arbejdes aktivt for at sikre religionsfriheden i praksis overalt i verden. Fremme og beskyttelse af religionsfriheden indgår som et integreret led i den omfattende og mål-

bevidste danske menneskerettighedspolitik, selv om det ikke altid er ligetil at udskille religionsfriheden som et separat element. Foranstaltninger for at styrke retssikkerheden generelt eller for at fremme ytringsfriheden vil f.eks. også styrke udøvelsen af religionsfrihed.

Danmark er hvert år medforlagsstiller til en resolution i FN's Menneskerettighedskommission om gennemførelsen af FN-erklæringen om religionsfrihed. Resolutionen præciserer de krav, staterne må opfylde for at respektere den ret til religion. Resolutionen etablerer også mandatet for FN's særlige rapportør om religions- og trosfrihed, som siden 1987 har rapporteret hvert år om krænkelse af religionsfriheden overalt i verden. I den seneste rapport til FN's Menneskerettighedskommission omtaler rapportøren situationen i 55 stater. Danmark er ikke en af dem.

Også i de tilfælde, hvor det er nødvendigt og muligt at vedtage resolutioner om menneskerettighedssituationen i enkeltlande, tages krænkelse af religionsfriheden op, hvor det er relevant. Det gælder f.eks. bahaierne i Iran og shiamuslimerne i Irak i de landeresolutioner, EU fremlægger i Menneskerettighedskommissionen. Jeg kan i øvrigt tilføje, at netop situationen for bahaierne i Iran for nylig, heldigvis, er blevet lempet noget.

Hertil kommer, at krænkelse af religionsfriheden påtales meget konkret i det indlæg om menneskerettighedssituationen i mere end 40 lande, som EU for nylig afgav i Menneskerettighedskommissionen. Danmark viger ikke tilbage for direkte at påtale krænkelse af religionsfriheden i andre lande. Ofte gør vi det med andre ligesindede lande, typisk i EU. Det giver kritikken større vægt.

Samarbejdet om demokrati og menneskerettigheder, herunder religionsfriheden, indgår som et grundlæggende element i de partnerskabs- og samarbejdsaftaler, som EU har med SNG-landene med undtagelse af Belarus og Tadsjikistan.

Ved misligholdelse vil den anden part kunne træffe passende foranstaltninger, som det hedder, eventuelt suspendere aftalen.

På denne baggrund har EU ved flere lejligheder taget spørgsmålet om religions- og trosfrihed op med partnerskabs- og samarbejdslandene. EU kritiserede i en demarche til Usbekistan i juli 1999 og under det første møde i samarbejdsrådet med Usbekistan i september 1999 den manglende religionsfrihed og forfølgelsen

af konverterede kristne i Usbekistan. En fælles demarche fra EU og USA over for Turkmenistan kritiserede i september 1999 den manglende adgang for religiøse grupper til at blive registreret og forfølgelsen af visse religiøse grupper. Det drejede sig især om adventister, Jehovas Vidner og baptister.

På det vestlige Balkan har etniske og religiøse modsætninger været grunden til mange konflikter, og respekten for grundlæggende menneskerettigheder, herunder religionsfrihed, er derfor et afgørende krav i Danmarks forhold til regionens lande og i EU's regionale politik over for det vestlige Balkan. Inden for den såkaldte stabilitetspakt for Sydeuropa er der igangsat en række projekter til fremme af demokratisering og respekt for menneskerettighederne, bl.a. med dansk bistand, og i tillæg til et betydeligt dansk engagement i EU's udvidelse retter også vore egne øststøtteprogrammer og især Demokratifonden sig imod at fremme den demokratiske udvikling af respekten for menneskerettighederne, herunder religionsfriheden, i Central- og Østeuropa.

Demokratisering og menneskerettigheder er i de seneste 10-15 år blevet et stadig mere centralt emne i dansk bistandspolitik. Danmark har som et lille land, der yder stor udviklingsbistand, en god platform for at fremme religionsfriheden og de øvrige menneskerettigheder, ikke mindst selvfølgelig i programsamarbejdslandene. I flere af vore samarbejdslande lever mange trosretninger side om side, og i en række af disse lande er der en lang tradition for fredelig sameksistens og gensidig respekt mellem trosretningerne. Men i visse lande er der desværre eksempler på diskrimination og forfølgelse af religiøse grupper.

I udviklingsstrategien for 1994 indgår menneskerettigheder og demokratisering som et af de tre tværgående hensyn i bistanden. Al dansk udviklingsbistand skal medtænke menneskerettighedssynspunkter, og Danmark støtter konkrete projekter og sektorprogrammer, der direkte sigter på at fremme menneskerettighederne. Den politiske dialog om menneskerettigheder og demokratisering med Danmarks 20 programsamarbejdslande er en integreret og vigtig del af det bilaterale udviklingsarbejde.

I dialog med samarbejdslandene får Danmark mulighed for at få en forståelse af baggrunden for krænkelse, hvorvidt der er grund for fremtidigt samarbejde, og hvorvidt dette kan fremmes bedst ved at bringe positive

midler i anvendelse, f.eks. i form af bistandsmidler rettet mod særlige områder, eller om f.eks. offentlig kritik vil være mere hensigtsmæssig. Der kan selvsagt også være tale om at kombinere flere elementer. Afbrydelse af bistandssamarbejde er altid sidste udvej, og frem for at afbryde samarbejdet vil det ofte være en bedre løsning at fortsætte støtten uden om regeringsmyndighederne og yde direkte bistand til demokratisering via det civile samfund. Der er derfor sjældent tale om enten pisk eller gulerod, om jeg så må sige, men derimod både- og med positive foranstaltninger, der involverer udviklingsstøtte til fremme af et demokrati, opbygning af civilsamfund, beskyttelse af religionsfrihed m.m.

For lande, hvor der ikke sker en positiv udvikling inden for menneskerettighederne, er Danmark en ganske besværlig samarbejdspartner, og det skal vi også være.

Forhandling

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil allerførst takke ministeren for redegørelsen og derefter selv komme med en række kommentarer og bemærkninger.

Hvordan er det at leve i et land, hvor man må forlade hjem, familie og arbejde, og hvor man udsættes for vold, tortur og trusler, fængsling og drab, blot fordi man fastholder retten til at have en religiøs overbevisning? Det tror jeg de færreste danskere kan forestille sig, men mange mennesker verden over er truet på sikkerhed og frihed, fordi de lever i et land, hvor retten til at have en religiøs overbevisning bliver dem nægtet.

Gennem flere år har jeg indsamlet baggrundsstof om religionsfrihedens vilkår rundt omkring i verden, og listen over overgreb mod religionsfriheden er deprimerende lang. Her vil jeg komme med et udpluk af eksempler:

Den kinesiske præst Li Dexian fra Guangdongprovinsen er nu for 13. gang blevet fængslet og udsat for fysisk overlast, fordi myndighederne ønsker, at hans menighed skal ophøre med at eksistere. Tusindvis af andre kristne i Kina befinder sig i en lignende situation. De fængsles, tortureres, forfølges og dræbes på grund af deres tro, ligesom tibetanske buddhister, muslimer og meditationsbevægelser også modarbejdes og forfølges af Kinas myndigheder.

Piger og kvinder i de sydlige Sudan bortføres, udnyttes, seksuelt, er ofre for kvindelig omskæring, tvangskonverteres til en anden religion og holdes som arbejds-slaver i militærljre.

I Saudi-Arabien er den philippinske gæstearbejder Art Abreu blevet arresteret i januar sammen med ni voksne og fem børn for at dyrke den kristne tro, selv om det var på privat ejendom. Han og flere andre blev udvist af landet, fordi det ikke er tilladt udlændinge og gæstearbejdere at dyrke andre religioner end islam i Saudi-Arabien, heller ikke privat. Jævnligt arresteres og deporteres mennesker, når det religiøse politi, al Mutawa'en, pågriber dem under anklage for at handle mod islamisk tro.

Når det gælder Saudi-Arabiens egne borgere, er billedet endnu strengere. Konvertering fra islam til en anden religion koster ikke bare familielivet og arbejdet, foruden en total social udstødelse kan det koste livet. Mennesker forfølges, fængsles, tortureres og dræbes for at have en anden overbevisning end den, myndighederne foreskriver.

For nylig udsendte Amnesty International en rapport om forholdene i Saudi-Arabien. Det er barsk læsning, men trods dette er Saudi-Arabiens myndigheder ikke blevet udsat for en international kritik og fordømmelse af behandlingen af landets indbyggere og gæstearbejdere, som står mål med overgrebene. De realpolitiske spilleregler, landets strategiske betydning og dets betydning som storproducent af olie har tilsyneladende afholdt det internationale samfund fra at melde klart ud med kritik og fordømmelse, ensidige handling.

I Indien blev den australske missionær Graham Staines dræbt i januar 1999 sammen med sine to drenge, da en gruppe fundamentalistiske hinduer brændte dem inde i deres bil, og mange fattige indere udsættes for forfølgelser og tvang, hvis de har valgt at konvertere til en anden religion.

Jævnligt kommer der rapport om de evangeliske kristne i Turkmenistan og Usbekistan. Kirker og ejendomme blev ødelagt og konfiskeret, kristne trues, slås, fængsles, gøres retsløse, udvises, pålægges bøder og forbydes at udøve deres religion på trods af landenes officielle accept og ratificering af gældende menneskerettighedskonventioner. Disse aftalers indhold burde afholde myndighederne fra at begå eller acceptere disse handlinger.

Jeg kunne nævne forhold fra flere andre lande, men tiden tillader det ikke.

Min vision er, at Danmark skal sætte sig nye mål for arbejdet med menneskerettighederne, herunder religionsfrihed, og formålet med dagens forespørgselsdebat er, at regeringen intensiverer den udenrigspolitiske indsats for at sikre de religiøse mindretal mod undertrykkelse, diskrimination og forfølgelse. De enkelte lande skal overholde de forpligtelser, som de gennem internationale konventioner har bundet sig til.

Det koster noget at holde fast i sin holdning til menneskerettighedsspørgsmål, og her mener jeg, at Danmark må gå foran med en høj profil. Vi er på mange måder et velstillet land, både økonomisk, socialt og menneskeligt. Vi har fået meget givet, bl.a. et samfund, hvor vi har en række helt store fundamentale rettigheder. Vi er virkelig et privilegeret land, men det forpligter os også til at tage et ansvar over for de områder af verden, der ikke er så gunstigt stillet, og hvor en lang række mennesker af forskellig religiøs overbevisning bliver undertrykt. Her har vi et ansvar, og det ansvar kan vi ikke unddrage os.

Som afslutning på mit indlæg skal jeg på vegne af Kristeligt Folkeparti, Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, SF, CD, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Frihed 2000 samt hr. Frank Dahlgaard fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget tager regeringens redegørelse til efterretning og noterer sig, at regeringen
- går konstruktivt og aktivt ind i arbejdet med at fremme religionsfrihed i dansk udenrigspolitik både bilateralt og i multilaterale fora, herunder FN, Europarådet og OSCE,
 - inddrager menneskerettighederne, herunder religionsfriheden, under de årlige forhandlinger om bistandssamarbejdet med program-samarbejdslandene og
 - påtaler og reagerer på krænkelser af menneskerettighederne, herunder religionsfriheden, både bilateralt og multilateralt.
- Folketinget pålægger regeringen at
- arbejde for at forbedre forholdene i de lande, hvor religionsfriheden ikke respekteres,
 - arbejde for, at religionsfriheden respekteres og gennemføres i overensstemmelse med programsamarbejdslandenes internationale forpligtelser,

- inddrage offentligheden, herunder de frivillige organisationer, i fremme og beskyttelse af menneskerettighederne, herunder religionsfriheden og
 - udarbejde en redegørelse for, hvorledes arbejdet for religionsfriheden bedst kan fremmes. Redegørelsen afgives til Folketinget inden årets udgang.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 89).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Lotte Bundsgaard (S):

I Socialdemokratiet mener vi, det er en spændende og vigtig forespørgsel, Kristeligt Folkeparti har rejst.

Vi bør konstant have fokus på menneskerettighederne, og for os er alle menneskerettigheder lige vigtige, uanset om vi taler om retten til ytringsfrihed, retten til at organisere sig, retten til ikke at blive diskrimineret eller en hvilken som helst anden af de umistelige menneskerettigheder.

Vi skal som individer og som land gøre alt, hvad vi kan for at sikre, at menneskerettighederne bliver respekteret overalt i verden, og derfor er vi også glade for Kristeligt Folkepartis forespørgsel. For os er det vigtigt, at vi konstant diskuterer, om vi gør vores arbejde for at sikre menneskerettighederne godt nok.

Den artikel i Verdenserklæringen, som vi fokuserer på dag, handler om retten til at tænke og tro frit. Den handler om, at vi har ret til at praktisere den religion, vi ønsker, og den handler om, at vi ikke må blive forhindret i at udøve vores tro.

Vi kender alle historier om undertrykkelse af tibetanske buddhister, undertrykkelse af religionsfriheden i Vietnam, Iran, de tidligere SNG-stater og i mange andre lande, for slet ikke at tale om, at det bl.a. var religionsspørgsmålet, der var med til at starte de frygtelige krige på Balkan. Historien har lært os meget, og vi ved, at der stadig er store grupper af religiøse mindretal, der undertrykkes og forfølges. Derfor er det vigtigt, at vi stadig arbejder for, at alle har ret til at udøve deres religion.

Den danske regering gør et stort og flot stykke arbejde for at udbrede respekt for menneskerettighederne, herunder retten til religionsfrihed. Jeg synes, at regeringen fortjener ros for

sin indsats på menneskerettighedsområdet, og jeg mener, det er vigtigt, at vi fra Folketingets side bakker op om det arbejde. Men det er vigtigt at præcisere, hvordan arbejdet skal foregå.

For os er der i hvert fald tre vigtige elementer: For det første er det afgørende, at vi som land arbejder for, at alle menneskerettigheder bliver respekteret i alle lande. Regeringen bør i såvel bi- som multilaterale fora arbejde for at sikre menneskerettighederne, herunder religionsfrihed, og derfor bør regeringen i sit arbejde i bl.a. FN, EU, Europarådet og OSCE arbejde for at fremme religionsfriheden. Regeringen bør heller ikke vige tilbage for at påtale krænkelser af religionsfriheden i andre lande.

For det andet skal religionsfriheden indgå som et særligt aspekt i overensstemmelse med programsamarbejdslandenes internationale forpligtelser, og derfor bør regeringen i den politiske dialog med programsamarbejdslandene fortsat tale for, at religionsfriheden sikres i alle landene. Og endelig for det tredje skal offentligheden, og her mener vi især de frivillige organisationer, inddrages i arbejdet for at sikre og beskytte menneskerettighederne.

Men i den socialdemokratiske gruppe mener vi også, det er vigtigt at sikre, at religionen ikke bliver brugt til at undertrykke mennesker. Vi mener f.eks. ikke, at man kan forsvare kvindeundertrykkelse med en religiøs holdning.

Jeg mener, det er vigtigt, at vi såvel i Danmark som i vores udenrigspolitik sætter det enkelte menneskes frihed højere end eventuelle religiøse dogmer. Her mener vi bl.a. den enkelte kvindes ret til at bruge prævention. Vi må aldrig glemme nuancerne i debatten, heller ikke i debatten om religionsfrihed.

Men alt i alt mener vi i Socialdemokratiet som sagt, at det er en særdeles vigtig debat, som Kristeligt Folkeparti rejser. Og vi håber, at den redegørelse, som vi forhåbentlig bliver enige om at pålægge regeringen at udarbejde, kan være med til fortsat at sætte fokus på menneskers ret til religionsfrihed.

Tove Fergo (V):

I disse dage holdes der en mindehøjtidelighed i Armeniens hovedstad, Jerevan. Ca. 1½ million kristne blev i perioden fra 1915 til 1918 dræbt, torteret og forfulgt, fordi de nægtede at overgå til islam.

I aften bliver der tændt levende lys i mange danske hjem til minde om befrielsen for 55 år siden. Ved den befrielse faldt den diktator, som

havde sendt millioner af mennesker i koncentrationslejre og taget deres liv, fordi de havde en anden tro.

Desværre er forfølgelse af mennesker, fordi de har en anden tro, ikke kun noget, der hører fortiden til. Menneskets ret til trosfrihed er endnu ikke en ret, som alle mennesker har. Det bliver desværre alt for tydeligt dokumenteret i de mange internationale rapporter, der er kommet netop med henblik på at se på, om der er religionsfrihed rundt omkring i landene for folkene.

Ifølge menneskerettighedserklæringens art. 18 og 19 skal enhver have ret til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed. Denne ret skal inkludere frihed til at have eller overtage en religion eller tro efter eget valg og frihed til alene eller i fællesskab med andre offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro.

Selv om alle har tilsluttet sig dette, så er der ikke desto mindre i dag mennesker i de lande, som Danmark yder bistand til, der ikke får lov til at have deres tro, til at konvertere, til at praktisere deres tro. Der er stater, der forbyder deres borgere at dyrke deres tro eller at overgå til en anden tro.

Det er f.eks. ikke tilladt i Egypten at overgå fra islam til kristendom. Gør man det, ja, så bliver man forfulgt. Man bliver chikaneret. Man bliver tævet, og man bliver nogle gange slået ihjel. I Indien sker det samme; det har vi jo hørt hr. Kofod-Svendsen fortælle om.

Det er Venstres opfattelse, at et af de fundamentale principper i det danske udviklingssamarbejde bør være fremme af udviklingen af og respekten for menneskerettigheder, herunder selvfølgelig retten til trosfrihed.

Det har hidtil ligget lige for, at vi stiller krav til den del af menneskerettighederne, der drejer sig om retten til at tale frit, til at danne politiske partier, til at afholde frie valg. Ligeledes stiller vi krav til retsvæsenet og fængselsvæsenet osv. Men når man læser publikationer vedrørende dansk udviklingsbistand igennem, så finder man faktisk ikke nævnt begrebet trosfrihed et eneste sted, hverken i de hidtidige publikationer eller i den nye plan, »Partnerskab 2000«, som netop er blevet udsendt fra regeringen.

Derfor hilser vi Kristeligt Folkepartis initiativ til denne forespørgselsdebat meget velkommen. Det er på tide og på højeste tid, at religionsfriheden, trosfriheden sættes på den danske bistandsdagsorden, sådan at vi også herhjemme i debatten beskæftiger os netop med dette element af bistandspolitikken.

Per Stig Møller (KF):

Religionsfriheden er en af de fundamentale menneskerettigheder. Vi skal alle kunne tænke, tro og sige, hvad vi vil, men selvfølgelig under ansvar over for straffeloven.

Der er jo naturligvis ytringer, som er forbryderiske, hvis de opmuntrer til mord og sågar masse-mord, sådan som vi jo netop drøftede det omkring holocaust og nazismen i går, og der er jo naturligvis religiøse handlinger og riter, som vi mener bør straffes og forhindres. Sekter, som inddrager mord og blodofre i deres kult, er uacceptable, ligesom vi ikke kan acceptere undertrykkelse af kvinder eller sågar omskæring af kvinder, om tilhængerne så nok så meget måtte henvise til deres tro. Kannibalismen har også sine tilhængere, også i forbindelse med kult og nedarvede ritualer, og den går jo heller ikke.

Så ligesom alle andre friheder er religionsfriheden omgærdet af en grænse, og den grænse går, hvor nogles frihed bliver til andres ufrihed, og hvor nogle ofrer og andres ofres; men inden for disse grænser ligger jo, hvad vi forstår ved religion og dermed religionsfrihed.

Mennesker må bede til guder og til de guder, de vil, og tro på den frelse, de kan. Livet er skyggefuldt og mørkt nok til, at vi alle har behov for at se lys og håb. Det har menneskene så også gjort fra tidernes morgen, og endda før de første mennesketyper overhovedet fik talens brug. Kult, ritualer, ceremonier, tro og forestillinger om det hinsides hører mennesket til, og det skal ingen stat forbyde.

Vores tro er vores egen sag. Den tilhører ikke staten, og derfor skal vi i vores udenrigspolitik og bistandspolitik arbejde for, at tros- og religionsfriheden garanteres alle overalt.

I bistandspolitikken må vi placere dem blandt de fundamentale menneskerettigheder, som vi jo har besluttet skal fremmes gennem vores politik, og det betyder, at vi skal se lige så kritisk på bistand til lande, der krænker denne ret, som vi ser på bistand til de stater, der krænker andre af de menneskerettigheder, der skal beskyttes.

Ofte krænkes religionsfriheden for mindretal, fordi flertallet og det statsstyrende parti ønsker fuld kontrol over alle mennesker og hele samfundet, men lader vi dette ske, konfirmerer vi stiltiende den indoktrinering, som er uforenelig med tros- og samvittighedsfrihed.

Vi har set det ske i de østeuropæiske lande, hvor kommunistpartiet fulgte de kristne, som nu har fået deres religionsfrihed tilbage. Vi

har set det ske i mange fundamentalistiske, muslimske lande, hvor enhver, der ikke er rettroende, forfølges, og sådan som hr. Kofod-Svendsen har bemærket det i dag, foregår der forfølgelse af kristne i en lang række af disse lande.

Vi ser det i dag i Kina, som stadig frygter religionen, og som forfølger kristne og tibetanske munke og nonner, men vi må være imod det alle vegne og gøre det tydeligt i vores udenrigs- og bistandspolitik. Folketinget gør det jo nu i forhold til Kina ved at modtage Dalai Lama officielt, og efter at have truet med reaktioner og vrede er kineserne faldet ned igen. Havde vi givet efter, var de blot blevet ved, kineserne, og så havde man ikke fået vist, at man støtter Dalai Lama, og at hans folk kan få lov til at tro, som de vil i Tibet.

Vi kan heraf lære, at vi gør ret i at stå fast, når menneskerettighederne skal respekteres, og vi kan af forhistorien lære, at giver man først køb på én menneskeret, ryger de andre blot en efter en.

Mange stater forhindrer som nævnt kristne i at dyrke deres religion, og det må naturligvis have indvirkning på vores politik og ikke mindst på vores bistandspolitik i forhold til dem. Det er vores eneste måde at beskytte deres trosfrihed på.

Det Konservative Folkeparti har altid stået for menneskerettighederne, herunder religionsfriheden, og vi bliver ved med at forsvare dem, for uden dem er der intet værdigt menneskeliv.

Margrete Auken (SF):

Også jeg vil godt takke Kristeligt Folkeparti for, at debatten bliver rejst. Jeg tror, det er vigtigt, at der kommer lys også på denne sag. Om det umiddelbart ændrer så forfærdelig meget i vores strategi kan jeg ikke helt overskue, men det er i hvert fald godt at få det nævnt, fordi det er et felt, der skal lys på.

Som også ministeren gjorde opmærksom på i sin besvarelse, så står vi her over for en af de ældste og mest kendte krænkelser af menneskerettigheder, og de bliver jo ikke mindre, når man ved, med hvilken fanatisme religionsforfølgelse ofte finder sted.

I to udgaver bliver det særlig stygt: Det ene er jo altså dér, hvor man har den fundamentalistiske forfølgelse, hvor andre ikke har mulighed for at henvende sig til hverken hjerne eller hjerte, fordi begge er deponeret et sted, hvor de er utilgængelige for samtale. Det er sådan det,

der gør det så frustrerende, hvis vi bruger sproget, i forhold til den samtale, man kan have blandt sine egne. Man gør det forfærdeligt dér, hvor der står virkelig magt bag, og hvor man kører med det på den måde.

Den anden udgave af det, som ikke gør det mere væmmeligt, det gør det ikke, men gør det mere utiltalende, er jo, når man ser, at det sådan nærmest kan være gudsvelsignet, når der er forfølgelser af fremmede, som om man gør noget godt ved at mishandle andre.

Jeg vil godt benytte lejligheden her til at nævne et eksempel, heldigvis i en fuldstændig fredelig udgave, fordi det ikke er farligt for dem, det går ud over i øjeblikket, men Dansk Folkepartis kampagne mod muslimerne har denne ækelhed ved sig, hvor vi kan se, hvordan man kan tillade sig hvad som helst på grund af en religiøs anderledeshed.

Jeg havde ikke troet, at vi skulle komme til at opleve det i dansk sammenhæng, som en del af den danske debat, fra folk, der ligefrem er repræsenteret i Folketinget, at man kan køre den slags kampagner, som falder ind under det væmmeligste, vi kan se af det, som er ufarligt, fordi vi jo heldigvis har en retsbeskyttelse, også af muslimer i Danmark, men hvor vi kunne se, hvad der kunne gå galt, hvis vi ikke sikrede, at den kom ind.

Det er jo så bl.a. her, at vi kan se, hvor vigtigt det eventuelt også ville være at have det i forfatningen, og jeg vil godt sige til udenrigsministeren: Prøv at forestille sig, at vi kører videre med den grundlov, vi havde, og hvor de der ting ikke var ordentligt inde, så kunne det jo pludselig være noget, der kunne få fuld udblæsning. Og det er så frastødende. Det skal være sagt her, fordi vi her kan se, hvad det kan blive til, når man tillader sig en sådan tilsvining af andre mennesker på grund af deres religion, sådan som vi er ude for det her.

Så har den jo derudover også det ved sig, at den fratager den anden én muligheden for at gå ind i en ordentlig diskussion med f.eks. muslimerne, fordi de er i en så udsat position, at det jo nærmest umuliggøres at få en debat med dem.

Det er sagt, fordi det er noget, vi kan møde alle mulige steder, vi kan som sagt også møde det i pæne Danmark og endda under en utiltalende forskrift, der hedder dansk, dansk, og så får vi noget af det mest udanske, jeg kan komme i tanke om, nemlig religionsfølgelse.

Når det så er sagt, vil jeg bede ministeren nævne nogle flere eksempler på, hvor vi skal være opmærksomme på det. Vi har haft delegationer fra Sydsudan i Folketinget, og jeg tror, at det er noget af det, vi er nødt til at tage med ind, for at de mennesker føler, at vi respekterer dem for det, de er – de mennesker, vi skal støtte her – og ikke sidder og ser for akademiske ud, når vi skal diskutere deres situation. Den delegation, der var her, fremhævede meget stærkt, at også religionsfølgelsen spillede en vigtig rolle for gruppen fra Sydsudan.

SF er gået med som medforslagsstiller til forslaget til vedtagelse og er godt tilfredse med, at vi kan det. Jeg vil godt lige komme med en lillebitte sætning; det er ikke, fordi jeg tror, der er nogen, der mislæser den, men der er altså et sted, hvor det godt måtte have stået sådan en anelse fikser. Der står, at vi skal arbejde for at forbedre forholdene i de lande, hvor religionsfriheden ikke respekteres. De skal jo ikke ligefrem belønnes i de lande, hvor religionsfriheden ikke respekteres, så vi skal vel forbedre forholdene for de forfulgte i de lande. Jeg går ud fra, at jeg bare kan få en bekræftelse af, at der altså var et ord, der var smuttet der under forberedelsen.

Når det så er sagt, så er vi som sagt glade for forespørgslen, tilfredse med forslaget til vedtagelse og nogenlunde godt tilfredse med ministerens besvarelse.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Ja, det er jo næsten en kort bemærkning, som fru Margrete Auken opfordrede mig til at tage som ordfører for Dansk Folkeparti.

Fru Margrete Auken har åbenbart en hel forkvaklet opfattelse af, at Dansk Folkeparti skulle jagte nogle andre religioner i Danmark eller i verden, eller hvor det er fru Margrete Auken mener vi skulle jagte nogle religioner. Det har vi overhovedet ikke noget ønske om, og det har vi aldrig gjort.

Fru Margrete Auken tager udgangspunkt i, at vi, fordi vi er kritisk indstillet over for flygtninge- og indvandrerpolitikken i Danmark, så jagter andre religioner. Vi jagter ikke andre religioner, men vi er interesseret i at få strammet flygtninge- og indvandrerpolitikken, og det er i og for sig ligegyldigt, om vi taler om muslimer, hinduer, jøder, eller hvem der måtte komme til landet, og hvilken religiøs overbevisning de

måtte have; det, det handler om, er at få strammet den lovgivning.

Og må jeg så ikke lige sige til fru Margrete Auken, at hvis der er nogen religion i Danmark, der er offensiv, så er det faktisk islam. Jeg kan nævne for fru Margrete Auken, hvis hun ikke skulle være klar over det, at en ledende dansk muslim, Abdul Wahid Petersen, har sagt, at det er helt rigtigt, at man bliver dødsdømt, hvis man vil forlade islam. Som muslim må man være konsekvent og følge sharialovgivningen, og sharialovgivning er noget med håndsafhugning, det er noget med henrettelser.

Hvis der er noget, der er ekstremt, og hvis der er noget, der er farligt for religionsfriheden, så er det den muslimske tro og ikke alle mulige andre trosretninger, som fru Margrete Auken vil bringe ind i det her.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg har ingen lyst til at gå ind i en længere debat med Dansk Folkeparti her i salen, men jeg vil bare gøre opmærksom på sådan en kampagne, som f.eks. fru Pia Kjærsgaard har kørt her for nylig med en tilsvining af mennesker.

Man kan have nogle meninger. Det er ikke forbudt. Det er heller ikke forbudt i Danmark at gå ind for dødsstraf. Det er der faktisk en hel del af Dansk Folkepartis medlemmer og vælgere der gør. Det er der faktisk mange der gør dér. Det skal de ikke af den grund følges for. Det skal vi skændes med dem om, og jeg vil meget gerne skændes med muslimerne om det her.

Men den tilsvining, den tilsvining af dem, og som nu oven i købet af hr. Peter Skaarup bekræftes som forfølgelse, fordi man vil have dem ud – det vil sige, at man vil bruge det her til at give de her mennesker en ringere behandling end den, de får i øjeblikket – er simpelt hen reel forfølgelse. Jeg var ikke klar over, at vi kunne få lokket hr. Peter Skaarup til at sige det her. Men det har vi så kunnet. Så kan vi se, hvad det drejer sig om. Og det gør man så i religionens navn. Det er ækelt.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg ved ikke, hvor fru Margrete Auken har de her citater fra, som fru Margrete Auken strør om sig med. Jeg kan bare sige, at Dansk Folkeparti ikke bedriver nogen forfølgelse af nogen som helst.

Vi gør opmærksom på – og det opfatter jeg egentlig også lidt er baggrunden for debatten – at er der tale om, at religionsfriheden bliver knægtet, så må vi gøre en indsats fra dansk side. Og religionsfriheden bliver jo faktisk knægtet, hvis der er muslimer i Danmark, der siger, at hvis man ikke vil bevare tilknytningen til den muslimske tro, så bliver man dødsdømt, så kan man blive henrettet, så skal man følge shariaen. Ja, der er jo endda en person, en folketingskandidat for Det Radikale Venstre, Mazhar Hussein, der for nylig har bekendt sig til dødsstraf, som går ind for shariaen, går ind for håndsafhugning og går ind for alle de der ubehagelige ting, der ligger i shariaen.

Så derfor: Hvis fru Margrete Auken skal bekæmpe nogle trosretninger eller nogle personer, der er fundamentalistiske og yderliggående i Danmark, så er det ikke Dansk Folkeparti, så er det fundamentalistiske muslimer.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge fru Margrete Auken, om det at trække enkeltpersoner, der rubriceres ud fra deres tro, ud som dækkende for en stor gruppe menneskers holdning, er det samme, som at vi skal til at bekæmpe Det Radikale Venstre, fordi et medlem er sluppet igennem nåleøjet og har udtalt sig for dødsstraf.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Til hr. Ebbe Kalnæs: Jeg er rasende uenig med samme Hussein, eller hvad det nu er, han hedder til efternavn, som har skrevet en kronik i Information, som jeg bestemt synes, han skal have med den store pen for, men det er ikke forbudt. Det er ikke forbudt at gå ind for de her ting i Danmark. Det er heller ikke forbudt, at mange af Dansk Folkepartis vælgere går ind for dødsstraf. Det er ikke forbudt.

Der, hvor det bliver smadderubehageligt, undskyld, meget ubehageligt, er, når man bruger det her til at jage mennesker i stedet for at skændes med dem. Og jeg har så lige fået hr. Peter Skaarups forklaring på, hvorfor man gør det: fordi man vil have strammet flygtningeloven. Det blev jo sagt.

Der må vi så stå sammen, og jeg tror ikke, at der hverken i hr. Ebbe Kalnæs' parti eller i SF findes nogen, der går ind for de her ting – i hvert fald ikke ret mange medlemmer og forhåbentlig ingen af vores vælgere. Og jeg ved, at

Det Radikale Venstre må have det adderbadder med denne her sag. Men det er ikke religionsforfølgelse. Det er dumt, og dumhed er tilladt, skønt det er besværligt.

(Kort bemærkning).

Tove Fergo (V):

Jeg vil blot spørge fru Margrete Auken, om ikke fru Margrete Auken kunne tænke sig at læse forepørgselstemaet, for det handler altså om, hvordan religionsfrihed indgår i dansk udenrigspolitik og om den religionsfrihed, der skal inddrages i det danske udviklingsbistandssamarbejde med programsamarbejdslandene.

Jeg synes, det er at trække debatten ned, for nu drejer det sig altså faktisk om nogle andre mennesker, der bor rundtomkring i verden. Den anden debat kan vi jo tage så mange andre gange, og den bliver også taget så mange andre gange. Så jeg vil henstille til, at vi holder os til dette meget vigtige tema, som er rejst i denne forespørgselsdebat.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg er fuldstændig enig med fru Tove Fergo i, at det, som fru Margrete Auken sagde i sin ordførertale om Dansk Folkeparti, faktisk ikke har ret meget med denne her debat at gøre, men på den anden side, når det nu bliver sagt, så mener jeg også, at det er rigtigt af mig som ordfører for partiet at markere, at det selvfølgelig er en fuldstændig forvrænget opfattelse fru Margrete Auken har.

Så vil jeg også godt have lov til at sige, at hvis vi rundtomkring i verden ser på, hvor det egentlig er, at folk bliver undertrykt på grund af deres religion, så er det altså personer eller stater, der bekender sig til islam, der er førende. Det er i Iran, man tilbageholder jøder, der tilfældigvis kommer forbi. Det er i Mellemøsten, at man ser de her meget, meget kraftige reaktioner, ekstreme reaktioner på forskellige begivenheder inden for den muslimske verden. Det er altså inden for den muslimske tro, at man finder de her rigtig gammeldags holdninger, rigtig gammeldags reaktioner, så hvis vi skal finde steder, hvor vi skal arbejde for religionsfrihed, så er det faktisk i forhold til den tro og ikke i forhold til kristendommen her i Danmark.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg er ganske enig med hr. Peter Skaarup i, at Iran og Mellemøsten er nogle af de slemme steder, hvor der finder fæl forfølgelse sted, og jeg kan så undre mig over, at de ikke får asyl, når de kommer til Danmark, og at hr. Peter Skaarup ikke gør noget for, at de mennesker, som faktisk forfølges, har forholdsvis nemmere ved at få asyl i vores land. Det er så en anden side af sagen.

Jeg synes, det er fuldstændig berettiget, vil jeg sige til fru Tove Fergo, at inddrage sig selv, hvis det viser sig, at man har nogle fæle klatter i sin egen baghave. Det gør ens kritisk af, hvad der foregår andre steder, utrolig svag, hvis man hos sig selv tolererer, hvad der foregår. Det var faktisk meget pinligt, da vi forleden dag i forbindelse med hele Østrigsdebatten havde en lang gennemgang af det hollandske tv-program, hvor det viste sig, at det, som Jörg Haider kun har på programmet, er gennemført med en socialdemokratisk-radikal regering i Danmark. Det er gennemført, og det er helt relevant at tage op.

På samme måde er det helt relevant, når man i denne debat inddrager, at vi faktisk her hos os kan se, hvor galt det kan gå. Vi kan selvfølgelig glæde os over, at der ikke er magt bag det, men det illustrerer bare, hvad det er for nogle situationer, vi står i.

Peter Skaarup (DF):

Ja, taletidsbegrænsningerne med tre korte bemærkninger gav mig ikke mulighed for at fortsætte debatten med fru Margrete Auken, men det kan da så være, at vi kan fortsætte den om lidt. Det må vi se. Vi er i hvert fald ikke enige; det er da fuldstændig sikkert.

Jeg vil på Dansk Folkepartis vegne sige tak til Kristeligt Folkeparti for at have taget initiativ til denne her debat. Jeg synes, det er en god debat at få, og den er tiltrængt i forhold til de krænkelse, vi ser af religionsfriheden rundtomkring i verden. Vi ser den ikke så meget i Danmark, vil jeg sige, men rundtomkring i verden ser vi dagligt krænkelse, og det skal vi prøve at gøre noget ved fra dansk side også.

Det er en vigtig, grundlæggende rettighed at kunne bestemme, hvilken religion man vil tilhøre, hvilken religion man vil tro på, og hvor meget man vil tro. Det er nævnt i den danske grundlov, § 67, hvor der står, at borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud

på den måde, der stemmer med deres overbevisning. Det er vigtigt, at vi fra dansk side følger op på det i det arbejde, der gøres på internationalt plan også.

Men jeg vil så nævne, uanset om fru Margrete Auken og andre så kan lide det eller ej, at når vi kigger os rundt omkring i verden, så findes en af de største farer for, at vi ikke kan bevare den religionsfrihed, som vi hylder, faktisk inden for den muslimske verden, hvor vi ser gentagne overgreb på grund af en anderledes religion.

Jeg har her fra talerstolen citeret en fremtrædende dansk muslim, der netop bekender sig til shariaen, der er meget mere fremherskende i andre lande. Shariaen er jo sådan en muslimsk lovkodeks, der godkender slaveri, håndsafugning, stening til døde og korsfæstelse, altså ikke nogen særlig behagelig ting, hvis der er alt for mange i et samfund, der bekender sig til det, og specielt ikke, hvis de har nogle sanktioner over for folk, der har tilhørt den trosretning, den muslimske tro, og som ikke længere vil tilhøre den tro, hvor man så kan komme ud for, at personer, der flygter fra troen, kan blive ramt af sanktioner, bl.a. dødsstraf. Det er sådan set i princippet det, Abdul Wahid Petersen sagde i forbindelse med et foredrag, der er blevet holdt i KB Hallen i 1998. Der er klare citater på det her. Det kan man lide eller ej, men sådan er det.

Vi ser andre tendenser på møder, der bliver holdt rundt om i Danmark, hvor de her ting kommer frem. Der er en person, der hedder Fadi Abdullatif, der er redaktør af bladet Khilafah i Danmark, som på et møde i øvrigt arrangeret af fundamentalisten Mazhar Hussein siger, at islam er den fuldkomne ideologi, der giver alle svar om vores liv. Hvordan kan man tro på demokratiet, når der er nyttesløst for de undertrykte? Integrationen i det kapitalistiske Danmark vil aldrig lykkes. Islam er en åndelig og politisk ideologi for hele menneskeheden.

Man har altså nogle meget voldsomme ambitioner, ikke bare på egne vegne, men på vegne af hele verden, som man bestemte ikke kan sige den kristne tro har. Det er derfor dér, vi skal sætte ind, hvis vi for alvor skal gøre noget i forhold til religionsfriheden.

Jeg vil også nævne andre eksempler på steder, hvor det er galt med religionsfriheden. Vi har her i Folketinget på det seneste talt meget om Tibet, hvor tibetanerne jo igennem mange år er blevet undertrykt af Kommunistkina. Man

synes åbenbart, at kommunisterne i Kina har en ret tilhed i forhold til tibetanerne og det tibetanske land, hvor man siger, at det område altså er en del af Kina, og de har bare at rette sig ind, og man accepterer ikke denne her tilbedelse af denne her gud, Buddha. Man synes altså ikke, at de skal bekende sig til den slags religioner.

Vi har også situationen i Kina i forhold til Falun Gong-sekten, som jeg også mener hr. Flemming Kofod-Svendsen var lidt inde på i sit indlæg. Man kan sympatisere med den sekt eller ej. Det er for så vidt ligegyldigt. Det, der er interessant, er, at man skal have den frihed, man nu har rundt omkring i verden, til at følge de mål, der er i forhold til de her religioner, og der bør ikke være et Kommunistkina, der prøver at gribe ind over for det og undertrykke tibetanerne.

Vi ser situationen i Iran, hvor man tilbageholder jøder, og hvor verdenssamfundet har meget svært ved at gøre noget ved det. Vi kan nu håbe på, at der er en opblødning på vej i Iran i forhold til de valg, der har været afholdt for nylig.

I det hele taget er det vigtigt for Dansk Folkeparti at tilkendegive, at vi faktisk er ganske enige i mange af de sætninger, der er nævnt i forslaget til vedtagelse fra de fleste partier her i Folketinget, men vi synes dog, at vi betragter grundloven og dens sætninger som så vigtige, at vi vil fremsætte vores egen tekst til vedtagelse. Og den lyder sådan her:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget henviser til § 67 i Danmarks Riges Grundlov, hvori det hedder, at
 »...borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning...« og konstaterer, at de danske bestemmelser på dette område er et rigtigt grundlag for ethvert land i verden, pålægges regeringen i internationale fora at arbejde for, at andre lande også respekterer denne grundlæggende frihedsrettighed.«
 (Forslag til vedtagelse nr. V 90).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til hr. Kofod-Svendsen for at have rejst debatten og sige tak til ministeren for redegørelsen. Det er udmærket at få lejlighed til at få drøftet disse ting.

Når vi taler om fundamentale menneskerettigheder, er det normalt FN's Menneskerettighedserklæring, vi beskæftiger os med. Religionsfrihed, politisk frihed, frihed til at tro, tænke og mene, hvad man vil, når det ikke sker på bekostning af andre, er selvfølgelig helt elementære ting, som vi skal holde en høj profil på, som jeg også hørte ordføreren for forespørgerne sige. I den høje profil indgår selvfølgelig også, at vi ikke behændigt skal undlade at tage stilling, heller ikke i afgørende situationer, hvor man måske kunne forfalde til behagelighed ved at undlade at tage stilling. Vi skal være efter os selv ved enhver lejlighed, for det, der egentlig korrumpere mest, er nok at undlade at tage stilling. Man kunne måske næsten sige, at det er den almindeligste forbrydelse i denne sammenhæng.

Det, der er det afgørende, er selvfølgelig, at religiøsitet, religion og trosfrihed er stærke kræfter, og hvis vi ser tingene i historisk sammenhæng, må vi jo konstatere, at der vel næppe er noget i denne verden, man har kæmpet mere om. I dette land, hvor befolkningen overvejende er kristen, har vi en historisk fortid, hvor vi bestemt kan rubriceres under barbarerne, mens folkeslag af andre trosretninger, som vi i dag synes er noget mindre humane, har haft en fortid, hvor de måske har ligget på den pæne side af os. Det er altså noget, der i historisk sammenhæng er mange sammenbyggede ting i.

Jeg vil heller ikke undlade at sige, at det også er vigtigt at kigge op og ned ad sig selv. Den tendens, vi har i det daglige, til at have det ideelle udgangspunkt og også i daglig tale og i daglig gøren og laden have en snert af det, må vi ikke skubbe væk, og jeg er enig med fru Margrete Auker i, at det er udgangspunktet for det, man mener for alvor.

Almindelige begreber folk imellem som skik følge eller land fly lyder meget fornuftigt. Men i virkeligheden er det jo en ret barsk udlægning. Man burde, og jeg har nævnt det tidligere, snarere sige, at hver fugl synger med sit næb, for det er noget mere dansk og noget mere humant efter min opfattelse.

Det skal også understreges, at vi skal passe på med det der på nydansk hedder fede generaliseringer. Vi skal passe på, at vi ikke placerer

ansvaret et bestemt sted, og vi skal passe på, at vi ikke danner eksempler. Hvis jeg lige skal nævne et, vil jeg sige, at jeg som kristen ville have det meget dårligt, hvis jeg blev rubriceret i samme bås som f.eks. Ian Paisley i Nordirland og hans måde at udøve kristendom på.

På samme måde skal vi passe på, at vi ikke laver disse fede generaliseringer. Vi skal dog også huske, at selv om vi stiller ret store krav, når vi giver hjælp til udlandet på en række områder, skal der være en vis nuancering. Når vi i en afgørende situation vil hjælpe folk, der er undertrykt, så de bliver selvhjulpne og kan klare sig ved egne kræfter, må vi nok hele tiden vurdere den enkelte situation og passe på, at vi ikke selv bliver alt for fundamentalistiske i vores stillingtagen.

CD kan støtte indholdet i den fremsatte vedtagelse meget varmt. Vi er enige i, at vi godt må træde lidt stærkere frem, og jeg håber, at ministeren, når vi har fået den redegørelse, som bliver lovet, vil tage emnet op til behandling. Det har jeg også fuld tillid til.

Endelig vil jeg godt sige, at når det gælder fundamentalisme, er det sådan set ligegyldigt, om den er religiøs eller politisk eller noget andet. Det, der er det afgørende, er, at man må tage afstand fra den, og vi skal som sagt passe på ikke at lave for mange fede generaliseringer.

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

Først vil jeg rette en tak til initiativtagerne til denne forespørgsel om håndhævelse af den fundamentale menneskeret, nemlig religionsfrihed, i dansk udenrigspolitik og også sige tak for ministerens redegørelse.

I flere sammenhænge har Danmark bekendt sig til religionsfrihed som en menneskeret. I grundlovens § 67 bestemmes, som det allerede er sagt, at borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning. Gudsydelsens frihed er således grundlovssikret.

Dertil kommer De Forenede Nationers pagt af 26. juni 1945, hvor De Forenede Nationer som en reaktion på nazismens grove krænkelser på ny besluttede at bekræfte troen på fundamentale menneskerettigheder. Ifølge artikel 1 er det FN's formål at styrke og fremme respekten for menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder for alle uden forskel med hensyn til race, køn, sprog eller religion, og dette gentages i artikel 55. Til opnåelse af bl.a. dette formål forpligter alle medlemmer sig ifølge ar-

tikel 56 til at virke i forening og hver for sig, og på denne baggrund blev der udarbejdet en verdenserklæring om menneskerettigheder, der som bekendt blev vedtaget på FN's generalforsamling i 1948. 48 lande, heriblandt Danmark, stemte for denne erklæring.

Endelig har de i Europaarådet repræsentere-de regeringer, som vi også alle ved, i 1950 vedtaget en konvention til beskyttelse af menneskerettigheder. Denne konvention blev med Rigsdagens samtykke ratificeret af Danmark den 31. marts 1953. Det står derfor ikke til diskussion, hvad Danmarks standpunkt er, for så vidt angår menneskerettigheder, herunder religionsfrihed.

Det, disse erklæring og grundlovsbestemmelser betyder, er, at der i princippet er draget en evigtgyldig grænse for statsmagten over for individet.

Men hvad vil det sige at have religionsfrihed? Hvis fænomenet skal afgrænses, kan man sige, at det er det modsatte af det, der i 1700-tallet blev defineret af Rousseau i *Le Contrat Social*, hvor den enkelte overgiver sig fuldstændig med alle sine rettigheder til staten. Religionsfriheden anses her endog for statsfjendtlig. Et stykke af *Le Contrat Social* handler om den borgerlige religion, hvis trossætninger fastsættes af staten. Dette står som sagt i skarpe modstrid med forestillingen om, at der eksisterer en række medfødte, ufortabelige menneskerettigheder, som udgør en skranke for statsmagten.

De amerikanske rettighedserklæring har været et betydningsfuldt led i menneskerettighedernes historie og kan bidrage til fortolkning og forståelse. I de nordamerikanske kolonier var religionsfriheden den menneskeret, som først vandt anerkendelse, hvilket bidrog til, at menneskerettigheder i det hele taget blev opfattet som medfødte og umistelige. Fremhæves skal Roger Williams, der i staten Rhode Island forkyndte religionsfrihed, ikke blot for kristne, men også for jøder, tyrker og antikristne. I en overenskomst lovede koloniens grundlægger lydighed mod det af flertallet vedtagne love, men kun i borgerlige sager. Religion skulle overhovedet ikke være genstand for lovgivning.

Religionsfrihedens vigtigste bestanddel er gudsdyrkelsesfrihed. Enhver skal have lov til alene eller sammen med andre at have den religion og udøve den gudsdyrkelse, som stemmer med hans overbevisning eller ønsker, og også have lov til at leve sit liv uden nogen

religion eller gudsdyrkelse, hvis det er sådan, man ønsker det.

Der tales om at dyrke Gud, ikke bare kristen gudsdyrkelse, men også f.eks. jødisk og muslimsk gudsdyrkelse. Sådan er det, og det er en af udfordringerne, ikke kun på den hjemlige arena, men også for dansk udenrigspolitik. Det er også en udfordring, Danmark har taget på sig, og som i mange år har optaget Det Radiale Venstre.

Udenrigsministeren har allerede omtalt en række danske initiativer, der har båret frugt, og jeg vil tillige benytte lejligheden til at fremhæve Hermod Lannung, der livet igennem var en utrættelig menneskerettighedsforkæmper. Han er den dansker, der stærkest har gjort sig gældende i FN. Han demonstrerede, at vedholdende internationalt arbejde for fundamentale rettigheder bærer frugt, og hans stædighed og entusiasme skal fortsat præge dansk udenrigspolitik i alle de internationale forsamlinger, vi deltager i.

Vi skal arbejde for, at menneskerettigheder bliver integreret i alverdens landes forfatninger, men vi skal også i forbindelse med udviklingsbistand, både bilateralt og multilateralt, stille krav om forpligtende aftaler om menneskerettigheder såsom religionsfrihed. Det er både en konstruktiv og en farbar vej. Ligeledes skal vi påtale og reagere over for krænkelser, og det er også de takter, der er angivet i det fremsatte forslag til vedtagelse, som Det Radikale Venstre med glæde ser frem til bliver vedtaget.

Keld Albrechtsen (EL):

Indenrigsministeren er i øjeblikket i gang med et meget vanskeligt stykke arbejde, nemlig at prøve at rette op på det meget dystre billede, der tegner sig af Danmarks anseelse i den hollandske presse.

I Holland skriver aviserne om Danmark, fordi man er blevet opmærksom på, at Danmark er et land, hvor flygtninge og indvandrere ikke behandles godt nok. Indenrigsministeren forsøger at gøre noget ved det ved at skrive nogle artikler, og jeg vil håbe, hun også gør noget ved det herhjemme i Danmark, for ellers vil det nok ikke hjælpe ret meget at skrive en masse artikler.

En af de ting, hun ifølge Information i dag har skrevet i et debatindlæg i en række hollandske aviser, er: Er Danmark uden en eneste moské? Det spørgsmål stiller indenrigsministeren, fordi det er det indtryk, man får, når man

læser hollandske aviser. Nu er der jo moskeer i Danmark, det er der jo, men hvorfor får man af den hollandske presse det indtryk, at der overhovedet ikke er en eneste moské i Danmark? Jo, det gør man beklageligvis, fordi der hele tiden kommer nyheder om situationen i Danmark, hvor det siges, at vi ikke behandler flygtninge og indvandrere godt nok, og så skal indenrigsministeren altså til at forklare, at der trods alt er moskeer i Danmark, og at der trods alt er en vis ytrings- og religionsfrihed i Danmark.

Men nemt er det jo ikke at få lov til at bygge en moské i Danmark. Det ved vi jo alle sammen godt, så jeg synes, artiklen i Information i dag giver stof til eftertanke, også i forbindelse med denne debat. Når debatten handler om, hvor meget vi skal kæmpe for menneskerettighederne, herunder religionsfriheden, ude i verden, er det jo nok også på sin plads lige et øjeblik at vende blikket indad og efterforske, om vi selv på alle punkter lever op til de standarder, som vi – naturligvis med god ret – forlanger, at alle andre skal efterleve, og her vil jeg bare i stilfærdighed gøre opmærksom på, at Danmarks internationale anseelse altså er for nedadgående og desværre ikke helt uden grund.

Jeg ville ønske, jeg kunne sige, at det bare var en smædekampagne, som var iværksat af international presse. Men desværre har den jo sin baggrund i den flygtningefjendtlige holdning, som har indsneget sig hos mange partier her i Danmark, og som jo også rent faktisk har påvirket den lovgivning, som gennemføres af et flertal her i Folketinget.

Jeg er meget enig med hr. Per Stig Møller, når han siger, at hvis man først begynder at pille ved en af de fundamentale menneskerettigheder, ryger de alle sammen, fordi menneskerettighederne er og forbliver udelelige. Alene af den grund er religionsfriheden en udelelig part af den samlede tros- og tænkefrihed, som er et grundelement i menneskerettighederne. Forsamlingsfriheden og retten til at organisere sig omkring de tanker og den tro, man har, må aldrig anfægtes.

Men tilsvarende er jeg selvfølgelig fuldstændig lige så enig med de ordførere, som har fremhævet, at der også er en anden menneskeret, nemlig friheden for tvang, frihed for f.eks. religiøs tvang, frihed for mennesker til ikke at blive underlagt fundamentalistisk lovgivning, som vi jo desværre i forbindelse med alle de store religioner ser blive udøvet i religionens navn rundt omkring i verden, det være sig i

amerikanske delstater, i fundamentalistiske republikker osv. osv. Derfor er det selvfølgelig glædeligt, at så mange partier i dag har kunnet enes om at fremsætte et forslag til vedtagelse, der jo fundamentalt set er en bekendelse til menneskerettighederne.

Forslaget er i den forstand enkelt og godt, og derfor vil det også være pinligt til det næsten ubærlige, hvis det skulle vise sig, at der er et parti her i Tinget, som kan få sig selv til at stemme imod det forslag. Det ville jo bare gøre indenrigsministerens opgave i det hollandske endnu mere umulig, så derfor håber jeg, at hr. Peter Skaarup kan gå herop og meddele, at der trods alt – trods alt – er en nedre grænse, og at den går dér, at man trods alt vil sætte fingeren på den grønne knap, når forslaget til vedtagelse kommer til afstemning. Det håber jeg at hr. Peter Skaarup vil bekræfte.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Frihed 2000 takker også Kristeligt Folkeparti for denne forespørgsel, for det er for hele verden det vigtigste område, vi har med at gøre. Samtidig vil jeg også takke udenrigsministeren for hans redegørelse.

Det er vanskeligt at redegøre for et så stort spørgsmål, nemlig om Danmarks holdning til religionsfrihed og retten til at dyrke religion. Det skulle jo være enkelt for alle, men alligevel er det et stort område, og selvfølgelig vil vi i Danmark arbejde for religionsfrihed overalt i verden. Og endnu vigtigere: Også retten til overalt at skifte religion, hvis man ønsker det, er med i forespørgslen, for det er jo stadig det største problem, når man kommer rundt i verden uden for vores egen verdensdel.

Det er dejligt, at et enig Folketing tager det som en selvfølgelighed og som en selvfølgelighed dermed støtter menneskerettighederne. Det er en selvfølgelighed, vi regner med i Danmark og i vores verdensdel, at der er religionsfrihed, men desværre er det ikke sådan overalt. Nogle steder har man en bestemmende religion, som undertrykker et mindretal.

Hvor grænsen skal gå, skal vi være forsigtige med at fastslå. Vi skal være forsigtige med ikke at være fordømmende, men vi kan give udtryk for, at vi ikke accepterer en sådan dømmende religion. Men skal vi i dialog med de mennesker, skal vi udtrykke os på en sådan måde, at vi kan tale med dem, for overalt i verden er det jo sådan – og det har det altid været – at et samfund uden religion er et samfund, hvor be-

folkningen på sigt vil blive rodløs og usikker, og som vil udvikle sig til et samfund, der ikke rigtig kan se nogen fremtid.

Det seneste eksempel vi har set på det, var i det tidligere Sovjetunionen, hvor kommunismen forbød religionsudøvelse. Der kan findes mange grunde til, at kommunismen brød sammen, men jeg er overbevist om, at en af de grundlæggende årsager var, at der ingen mulighed var, for at befolkningen måtte udføre den ene eller anden form for religion.

Lige meget hvordan vi ser på det, er jeg overbevist om, at alle mennesker på jorden har en holdning til en eller anden religion. De har en tro på, at der er et eller andet efter døden, og den tro er grundlæggende med til at bære menneskeheden frem til det, vi er kommet frem til i dag. Men også når det gælder fremtiden, og selv om man står over for moderne tider, er jeg af den overbevisning, at sådan vil det fortsat være. Men bagsiden af medaljen er jo, at når vi går tilbage i tiden, har religion medført mange krige, og desværre er der jo krige endnu, endda så tæt på som i Nordirland. Vi kan kun udtrykke ønske om, at man snart finder ud af det derovre.

Den sidste krig, der kunne have udviklet sig til en storkrig, fandt sted på Balkan, og det var jo også en religionskrig mellem den muslimske verden og den verden, vi tilhører. Bålet blev heldigvis slukket, inden det gik for vidt, og vi må håbe, at der i stedet konstant vil være en diskussion mellem de to religioner. Vi må håbe, at man kan begynde at tale sammen.

Jeg tager selvfølgelig afstand fra en så dominerende religion, som islam er, men omvendt hjælper det ikke noget, at vi bare fordømmer den, for så kommer vi aldrig på talefod med muslimerne. Flere har nævnt noget i retning af, at det vil tage tid, men jeg tror, den eneste vej frem er, at vi på en eller anden måde kommer på talefod med de mennesker. De er jo lige så overbevist om, at det, vi gør, og den holdning, vi har til religion, er den forkerte, som vi er overbevist om, at det, de gør er forkert, så der er kun én mulighed for at løse problemet, og det er dialog. Men det vil tage generationer er jeg bange for.

Vi siger tak for forespørgslen, og vi vil selvfølgelig støtte det forslag til vedtagelse, som vi er medforslagsstillere til.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er til hr. Fransgaard bemærkning om Sovjetunionen. Der kan naturligvis ikke herske nogen tvivl om, hvilken grad af undertrykkelse der fandt sted i Sovjetunionen, men jeg vil bare gøre opmærksom på, at hvis hr. Fransgaard tro, at der nu er religionsfrihed i Rusland, er det desværre ikke tilfældet, for der er stadig kolossale problemer med en græsk-ortodoks kirke, som forsøger at forhindre andre trossamfund i at udøve deres religion. Man er kommet fra et system, der undertrykte, men desværre tyder meget altså på, at det, man har fået i dag, har nogle af de samme problemer i sig, som man altså bør være meget opmærksom på.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at han har ret. Selvfølgelig er der ikke total religionsfrihed endnu, men efter kommunismens fald er den på vej.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for de fleste partier for de indlæg, der har lydt i dag, og for den interesse for at forbedre vores indsats på religionsfrihedens område, som er kommet til udtryk.

Lad mig sige til fru Margrete Auken, at det kan da godt være, man kunne have formuleret et enkelt punkt i vedtagelsen lidt anderledes. Men når der tales om at arbejde for at forbedre forholdene i de lande, hvor religionsfriheden ikke respekteres, tænkes der selv sagt på at forbedre forholdene i henseende til religionsfrihed i de pågældende lande, og den klagøring skulle vist være tilstrækkelig til, at formuleringen kan passere.

Jeg skal i øvrigt ikke kaste mig ud i nogen stor uddybning af mit indlæg fra første omgang eller i polemik, for det er der ikke nogen anledning til. Men jeg vil gerne sige til hr. Peter Skaarup, at jeg synes, det er utrolig unuanceret og overfladisk, når hr. Peter Skaarup siger, at det alene er de muslimske lande, der er problemet. Bare det var så let, at man kunne isolere det til alene at være et spørgsmål om islam, men det er simpelt hen ikke rigtigt.

Jeg synes, der skal meget til at springe hen over, at det altså ikke er mere end godt og vel et halvt hundrede år siden, at et kristent naboland ikke bare forfulgte, men forsøgte at udrydde

den jødiske befolkning i hele Europa. Det var kristne, der bar sig så ukristeligt ad, og også i de seneste år har vi jo set, at kristne på Balkan har stået for nogle af de værste etniske udrensninger, vi har set. Det er også her kristne, der har båret sig ukristeligt ad, og derfor er det overfladisk og urimeligt at anlægge den betragtning. Hermed overser jeg selvfølgelig ikke, at der er en række problemer i en del af de muslimske lande, for det er der. Men jeg beder om en mere lødig beskrivelse af problemet.

Lad mig videre sige om forholdet til alle de lande, vi samarbejder med, at uanset deres religion – ganske uanset om de er kristne, muslimske eller andet – skal vi selvfølgelig stille krav om, at de overholder menneskerettighederne, også religionsfriheden. Men vi skal ikke nøjes med det. Vi skal også række hånden frem til samarbejde og dialog. Vi skal ikke hade og bekæmpe, for verdenshistorien er fuld af betretninger om de utrolige ulykker, der er sket, når folk af forskellig religiøs observans begynder at hade og bekæmpe hinanden i stedet for at forsøge at samarbejde og forstå hinanden.

Vedtagelsen i dag munder ud i en opfordring, et pålæg til regeringen om at udarbejde en redegørelse om, hvorledes man bedst kan fremme arbejdet for religionsfriheden. Jeg kan forsikre, at vi i Udenrigsministeriet vil gøre vort bedste for at skrive en redegørelse, der kan være et godt grundlag for Folketingets videre behandling af dette spørgsmål, som jo er så vigtigt, og som forhåbentlig også kan give anledning til en politisk afklaring af, hvorledes vi kommer længere. Der vil fra regeringens side være stor vilje til og ønske om, at vi undersøger, hvorledes vi i praksis kan forbedre den danske indsats for at fremme respekten for religionsfriheden.

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at takke ministeren for det, ministeren her understregede om redegørelsen. Jeg er meget glad for, at ministeren vil gå så engageret ind i arbejdet for, at vi virkelig får en fremadrettet redegørelse om, hvordan arbejdet kan gøres bedst muligt. Det synes jeg er utrolig afgørende, og det takker jeg meget for.

Så vil jeg også gerne takke de forskellige ordførere. Jeg har hørt debatten sådan, at der her i Folketinget er et virkelig bredt og helhjertet ønske om, at menneskerettighedsaspektet, herunder ikke mindst religionsfriheden, også bliver en højt prioriteret del af dansk udenrigspolitik.

Så må jeg understrege, at når vi taler om religionsfrihed, gælder det jo en hvilken som helst religionsudøvelse, og jeg må sige til Dansk Folkepartis ordfører, at det er rigtigt, at der er mange problemer i muslimske lande, men at der jo også er forskel på de forskellige muslimske lande, og at det også må med. Men vi har altså også situationer i en række andre lande, hvor bestemte religioner bliver forfulgt. Det kan også være muslimer, der bliver forfulgt, og derfor er det meget væsentligt, at vi sætter ind alle steder, uanset hvilken religion der bliver forfulgt. Det tror jeg også der er bred enighed om her i Folketinget, for det er utrolig afgørende, at vi ikke begynder at sige: Jamen hvis det er den og den religion, der bliver diskrimineret, gør det ikke så meget, som hvis det er en anden. Overalt, hvor friheden bliver knægtet, må vi sætte ind i alle sammenhænge, hvor mindretal ikke får mulighed for at udøve deres religiøse overbevisning.

Så bemærkede jeg, at Dansk Folkeparti ønsker at fremsætte sig eget forslag til vedtagelse. Jeg håber jo – men det må Dansk Folkeparti selvfølgelig selv afgøre – at det samlede Folketing bakker op om vort og andres fremadrettede forslag, hvor vi jo har det fremadrettede i pind 4.

Der kommer nu en redegørelse, og jeg kan allerede nu sige, at vi vil tage initiativ til, at der kommer en forespørgselsdebat om denne redegørelse, når den foreligger om 6 eller 7, måske 8 måneder, så vi får en debat, hvor vi igen vurderer, hvad vi nu kan gøre for at komme videre.

Men jeg takker alle de partier, som står bag vedtagelsen. Jeg mener, det er et stærkt udgangspunkt for, at vi kan opprioritere indsatsen over for de alt, alt for mange, der i mange forskellige sammenhænge er forfulgt på grund af deres religiøse overbevisning. Jeg vil gerne takke for den opbakning, der er til, at vi intensive- rer indsatsen, og jeg mener, det er det, der ligger i dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Kofod-Svendsen er inde på spørgsmålet om muligheden for at få vedtaget det forslag til vedtagelse, der ligger, enstemmigt her i Folketinget. Jeg er enig med hr. Kofod-Svendsen i, at det vil være utrolig væsentligt, at et så fundamentalt principielt forslag kan blive vedtaget enstemmigt, og jeg synes ærlig talt, det ikke vil

le være til at holde ud, hvis der var et parti, som stemte imod det her forslag.

Jeg har godt set, at Dansk Folkeparti har fremsat en andet forslag, som jo adskiller sig derved, at det ikke indeholder en almindelig understregning af menneskerettighedernes grundlæggende princip. Det er, så vidt jeg kan se, forskellen. Derfor må jeg altså meget opfordre hr. Peter Skaarup til at komme op og meddele, at Dansk Folkeparti stemmer for den fælles vedtagelse.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Hr. Peter Skaarup i anden ordførerrunde.

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil godt lige kommentere det, som udenrigsministeren sagde. Udenrigsministeren havde selvfølgelig fuldstændig ret i, at det ikke kun er i de muslimske lande, der foregår udrensninger og undertrykkelse af bestemte religioner. Det er også i andre lande, helt sikkert, det er også i Kina, det var også i Jugoslavien, det er også i Rusland, helt sikkert, og det erkender jeg fuldt ud.

Men jeg vil bare fastholde, at vi ser en urimelig tendens i nogle af de muslimske lande, bl.a. i forhold til de jøder, som er blevet tilbageholdt i Iran, i forhold til de mellemøstlige lande og også i forhold til tibetanerne, hvor man er meget hårdhændede i den måde, man håndterer de mindretalsproblemer og de problemer, der er i forhold til tibetanerne i Kina. Og der tror jeg altså, det er vigtigt, at nogle af de initiativer ikke bare bliver de her bløde ord, som er i dette her vedtagelsesforslag, men at det også følges op af konkret handling.

Og så vil jeg også sige, at i forhold til islam er problemet, at islam og også shariaen sætter sig op og er en slags lov over eksempelvis den danske lov og andre lovgivninger. Altså man sætter religionen forud for loven, og det er dér, vi har nogle problemer i Danmark, bl.a. som jeg har nævnt det i forhold til den radikale folketingskandidat, der siger: Jeg går ind for dødsstraf, jeg går ind for shariaen, som kræver, at loven undertrykkes af religionen. Det er det, jeg har peget på i mit indlæg, og jeg mener, at det er meget problematisk, hvis man kommer ind og støtter f.eks. den radikale folketingskandidat ude fra Københavns Amt.

Så er jeg et par gange blevet spurgt af hr. Keld Albrechtsen: Hvad siger Dansk Folkeparti egentlig til det vedtagelsesforslag, der er? Jeg

kan sige, at vi har jo fremsat vores eget vedtagelsesforslag, fordi vi synes, det var meget vigtigt, at vi fik relateret hele denne her debat til den danske grundlov, hvor der står, at borgerne har ret til at forene sig i samfundet for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning.

Grunden til, at vi synes, det er vigtigt med den danske grundlov, er, at vi dermed har noget konkret at sige til de andre lande i de internationale fora, hvor vi arbejder.

Den vedtagelse, der er fremsat af bl.a. Kristeligt Folkeparti og andre partier, er mindre uforpligtende på det her område, og derfor havde vi helst set, at vores egen vedtagelse blev vedtaget.

Men vi erkender, som hr. Flemming Kofod-Svendsen sagde, at der er noget konkret til slut i vedtagelsen, nemlig at man skal udarbejde en redegørelse for, hvorledes arbejdet for religionsfriheden bedst kan fremmes, og den redegørelse skal så afgives til Folketinget inden årets udgang. Den del af det synes vi er fin. Derfor vil vi i erkendelse af, at det ser ud, som om vores egen vedtagelse ikke kan blive vedtaget, så støtte den, som er fremsat af bl.a. Kristeligt Folkeparti.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 89 vedtoges enstemmigt med 93 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 285: Forslag til lov om ophævelse af lov om midlertidig opholdstilladelse til nødstedte fra Kosovoprovinsen i Forbundsrepublikken Jugoslavien (Kosovonødloven) og lov om ændring af udlændingeloven. (Ophævelse af Kosovonødloven).

Af indenrigsministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 28/4 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.